

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete”.

FELELŐS SZERESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész Maros-Vásárhely.

Megjelenik minden vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre 5 K — fill. Negyed évre 1 K 25 f.
Fél évre 2 K 70 fill. Egy szám ára 6 fill.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
hová a lapba szánt kéziratok
— reklamációk és —
előfizetési pénzek küldendők
— Maros-Vásárhely, —
Szentgyörgy-utca 9. szám.
— ref. lelkészi lakás. —

TÁRSSZERKESZTŐK:
PAÁL GUSZTÁV,
ref. koll. tanár Maros-Vásárhely.
S. SZABÓ JÓZSEF,
ref. koll. vallástanár Debrecen.

Boldog új esztendőt.

Az Északamerikai Egyesült-Államok harmadik elnöke Jefferson Tamás már a tizennyolcadik század második felében, a szokásos B. U. É. K. helyett, amivel mindenkinek csak a munkája szaporodott, de semmi haszon sincs belőle, azzal lepte meg ez Északamerikai Egyesült Államok polgárságát, hogy újév napján elárasztotta egész Északamerikát általa szerkesztett tizparancsolattal és kérte, hogy azt ne csak elolvassák, de a lakásukban, üzlethelyiségekbe, gyárakban, feltűnő helyen ki is akasszák.

Ma már ez a tiz parancsolat nemcsak Amerikában, de Angliában is annyira népszerű, hogy igen sok helyt díszes kiállításban a falon lóg.

Ezen már pár századot átélt tiz parancsolat gyenge magyar fordításban a következőképen hangzik:

1. Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra.
2. Sohse fárassz mást azzal, amit magad is elvégezhetsz.
3. Ne rendelkezél soha azzal a p nzeddel, amely még nincs birtokodban.
4. Ne vásárolj haszontalan dolgot, ha még oly olcsó is.
5. A kevélység rosszabb az éhségnél, szomjúságnál és hidegnél.

8. Sohase bánjuk meg azt, hogy kevesebbet ettünk, mint a mennyit ehettünk volna.

7. Semmi sem okoz fáradságot, ha kedvvel végezzük

8. Ne busulj olyan baj miatt, mely talán be sem következik.

9. Mindent a jobbik oldaláról fogj föl.

10. Ha haragszol, számolj tizig, még mielőtt szóltál volna, de ha nagyon haragszol, akkor százig számlálj előbb.

Amikor újév alkalmából Jefferson Tamás emléket ezzel felújítom és Boldog Újévet kívánok, Jefferson nevében kérem, hogy ezt a lapot az ő szelemében használják föl.

Kolozsvár, 1909 január 1-én.

Dr. Gidófalvy István,
kir. közjegyző.

A Biblia.

Jer szent könyv! hadd üdüljön lelkem
Örökké szép, csodás igéden;
Hisz eddig is te adtál enyhet
Az élet annyi küzdelmében.

Rögös pályám tövisei közt
Hányszor fakasztál szép virágot...

S midőn napom lemenni készül,
Ne volna most vigasztalásod?

Vagy megtörött varázsod immár
Es nem bírsz megnyugtatni többé?
Megapadott az a szent forrás —
Mely oly hön buzgott örökké?...

Nem, nem; varázsod változatlan,
Hisz az Úr lelke él igédben:
Ebben maradott Ő mívelünk,
S marad a világ végeiglen...

Örökre szól az Ő hívása:
„Jertek hozzám” aggok, fáradta!
Ha elhagyott erő, nyugalom,
Én nem hagylak „én megnyugtatlak”.

Dénes József.

KRÓNKA.

Híradások az őrtoronnyból.

Ujból a „Ne temere” ügy. Csanádmegye törvényhatósága e hó 5-én tárgyalta Debrecen város átíratát a protestánsokra nézve sérelmes „Ne temere” kezdetű pápai bulla tárgyában. A vármegyei állandó választmányal szemben a közgyűlés Návay Lajosnak, a képviselőház alelnökének ellenindítványát fogadta el. Beszédéből itt közöljük azt a részt, a melyet úgy tekinthetünk, mint a legilletékesebb írálatot az felekezeti ügyi helyzetéről.

„Azt hiszem — mondta Návay egyebek közt — hogy nem messze élünk attól az időtől, mikor a liberális zászló kibontása minden liberális magyar ember kötelessége lesz. Sajnálattal tapasztalom azonban, hogy bizonyos fokú visszaéléssel állunk szemben. Szomorú, hogy vannak emberek, akik a vallásos és erkölcsi elveket politikai célokra akarják kihasználni, sokszor még az ország határain túl terjedő politikai célokra is.

Majd áttérve a pápai bullára, aképen körvonalazta álláspontját, hogy annak kibocsátása a pápa joga, a mely felett kritikát gyakorolni nem lehet. Itt csak arról lehet szó, hogy ennek a bullának a kibocsátása a mi viszonyaink között mily következményekkel járhat. A pápai bulla azt mondja, hogy katolikus és más felekezeti felek csak bizonyos reverzális nyújtása mellett köthetnek házasságot. *Ha pedig ilyen reverzális nem adnak, akkor katolikus szempontból házasságuk törvénytelen és a házasságból származó gyermekeket törvényteleneknek tekintik. Én ezt lehetetlen-*

nek tartom és lehetetlennek tartom azt is, hogy a magyar kormány, a magyar püspöki karnak és a magyar állam külügyi képviselője kellő nyomatékkaal kifejezett akaratának kellő eredménye ne legyen.

Azt indítványozom tehát, mondjuk ki, hogy *mi is felkérjük a kormányt, hogy összes befolyásával odahasson, hogy illetékes helyről tisztelettel fölvilágosítsa a pápa, hogy ennek a bullának a fentartása csak káros hatással van Magyarországra. Ha mi egyszerűen napirendre térünk a kérdés felett ez olyan szinben tüntetné fel a vármegyét, mintha klerikális lenne. Már pedig én megakarom kimélni Csanádvármegyét attól a megtiszteltetéstől, hogy az Alkotmány részéről ez alkalomból dicséret érje.*“

Az ülésen jelen volt Justh Gyula, a képviselőház elnöke is s ez is emeli a beszéd fontosságát. Mi kétségtelenül elismeréssel vesszük tudomásul a képviselőház alelnökének bátor hangját, amely sajnos — ritka mint a fehérholló.

Zsilinszky Mihály nyílt levele. A magyar protestáns egyháznak kiváló bajnoka, volt államtitkár és evang. egyházi főfelügyelő nyílt levelet intézett az egyik fővárosi napilaphoz, amely politikai és sajtó-körökben erős feltűnést keltett. Zsilinszky hibáztatja a klerikálisok támadásait s azt, hogy a felekezeti eskedést a katolikus népszövetség útján beviszik minden térre: családba, társadalomba, községi, megyei és városi életbe s rámutat arra, hogy ha ez tovább így megy lehetetlen elkerülni a vallási harcokat. Sajnosan látjuk ennek igazságát s bizony minden magyar embernek aggódniia kell az ujkori *kuruc-katholicizmus* felett, amely a komoly katolikusoknak éppen olyan ellensége, mint hogy ők nevezik — a zsidó-protestánsoknak.

Az Alkotmány. Ez a címe a magyar klerikálisok politikai lapjának. Ez a *néppárti* politikai lap az összetartó kapcsa, harmonája a magyarországi klerikalizmusnak s irányítója a felekezeti eskedésnek. Hogy immodorát, hangját megismerjék olvasóink, közöljük a Zsilinszky Mihályról mondott bírálatát, amely durva hangjával minden becsületes érzést megbotránkoztat. Ilyen hangok után vajjon hová fogunk jutni?

„A VÉN PYROMANIKUS. Az örületnek többféle válfaja van. A tébolyodottak egy része üldözési mániában szenved, a másik részének rögeszméi vannak. Az eleven halottak szomorú táborának legsiralmasa b alakjai azok, akik romlási dühben, vagy pyromániában szenvednek. A lelki és szellemi nyavalyák e fajta előjelei mutatkoznak Zsilinszky Mihályon. Mint ahogy az állatorvosi szakkönyvek címlapján a rázott ökorre minden betegség rá van rajzolva, ő rajta is minden szellemi fogyatkozás egyszerre üt ki. Mi mindenestre számon tartjuk stb. stb.” Így szól az Alkotmány ma Zsilinszkyról, holnap Bánffyról s tovább... tovább! Úgy hisszük, hogy ezek után belátja mindenki, hogy kik kezdik a felekezeti eskedést.

S midőn napom lemenni készül,
Ne volna most vigasztalásod?

Vagy megtörött varázsod immár
Es nem bírsz megnyugtatni többé?
Megapadott az a szent forrás —
Mely oly hön buzgott örökké?...

Nem, nem; varázsod változatlan,
Hisz az Úr lelke él igédben:
Ebben maradott Ő mívelünk,
S marad a világ végeiglen...

Örökre szól az Ő hívása:
„Jertek hozzám” aggok, fáradta!
Ha elhagyott erő, nyugalom,
Én nem hagylak „én megnyugtatlak”.

Dénes József.

KRÓNKA.

Híradások az őrtoronyból.

Ujból a „Ne temere” ügy. Csanádmegye törvényhatósága e hó 5-én tárgyalta Debrecen város átiratát a protestánsokra nézve sérelmes „Ne temere” kezdetű pápai bulla tárgyában. A vármegyei állandó választmányal szemben a közgyűlés Návay Lajosnak, a képviselőház alelnökének ellenindítványát fogadta el. Beszédéből itt közöljük azt a részt, a melyet úgy tekinthetünk, mint a legilletékesebb írálatot az felekezetiügyi helyzetéről.

„Azt hiszem — mondta Návay egyebek közt — hogy nem messze élünk attól az időtől, mikor a liberális zászló kibontása minden liberális magyar ember kötelessége lesz. Sajnálattal tapasztalom azonban, hogy bizonyos foku visszaéléssel állunk szemben. Szomorú, hogy vannak emberek, akik a vallásos és erkölcsi elveket politikai célokra akarják kihasználni, sokszor még az ország határain túl terjedő politikai célokra is.

Majd áttérvén a pápai bullára, aképen körvonalazta álláspontját, hogy annak kibocsátása a pápa joga, a mely felett kritikát gyakorolni nem lehet. Itt csak arról lehet szó, hogy ennek a bullának a kibocsátása a mi viszonyaink között mily következményekkel járhat. A pápai bulla azt mondja, hogy katolikus és más felekezeti felek csak bizonyos reverzális nyújtása mellett köthetnek házasságot. *Ha pedig ilyen reverzális nem adnak, akkor katolikus szempontból házasságuk törvénytelen és a házasságból származó gyermekeket törvényteleneknek tekintik. Én ezt lehetetlen-*

nek tartom és lehetetlennek tartom azt is, hogy a magyar kormány, a magyar püspöki karnak és a magyar állam külügyi képviselője kellő nyomatékkal kifejezett akaratának kellő eredménye ne legyen.

Azt indítványozom tehát, mondjuk ki, hogy *mi is felkérjük a kormányt, hogy összes befolyásával odahasson, hogy illetékes helyről tisztelettel fölvilágosítsák a pápa, hogy ennek a bullának a fentartása csak káros hatással van Magyarországra. Ha mi egyszerűen napirendre térünk a kérdés felett ez olyan színben tüntetné fel a vármegyét, mintha klerikális lenne. Már pedig én megakarom kimélni Csanádvármegyét attól a megliszlettetéstől, hogy az Alkotmány részéről ez alkalomból dicséret érje.*“

Az ülésen jelen volt Justh Gyula, a képviselőház elnöke is s ez is emeli a beszéd fontosságát. Mi kétségtelenül elismeréssel vesszük tudomásul a képviselőház alelnökének bátor hangját, amely sajnos — ritka mint a fehérholló.

Zsilinszky Mihály nyílt levele. A magyar protestáns egyháznak kiváló bajnoka, volt államtitkár és evang. egyházi főfelügyelő nyílt levelet intézett az egyik fővárosi napilaphoz, amely politikai és sajtókörökben erős feltűnést keltett. Zsilinszky hibáztatja a klerikálisok támadásait s azt, hogy a felekezeti eskedést a katolikus népszövetség útján beviszik minden térre: családba, társadalomba, községi, megyei és városi életbe s rámutat arra, hogy ha ez tovább így megy lehetetlen elkerülni a vallási harcokat. Sajnosan látjuk ennek igazságát s bizony minden magyar embernek aggodnia kell az ujkori *kuruc-katholicizmus* felett, amely a komoly katolikusoknak éppen olyan ellensége, mint hogy ők nevezik — a zsidó-protestánsoknak.

Az Alkotmány. Ez a címe a magyar klerikálisok politikai lapjának. Ez a *néppárti* politikai lap az összetartó kapcsa, harsonája a magyarországi klerikalizmusnak s irányítója a felekezeti eskedésnek. Hogy ironizál, hangját megismerjék olvasóink, közöljük a Zsilinszky Mihályról mondott bírálatát, amely durva hangjával minden becsületes érzést megbotránkoztat. Ilyen hangok után vajjon hová fogunk jutni?

„A VÉN PYROMANIKUS. Az örületnek többféle válfaja van. A tébolyodottak egy része üldözési mániában szenved, a másik részének rögeszméi vannak. Az eleven halottak szomorú táborának legsíralyosabb alakjai azok, akik romlás dühben, vagy pyromániában szenvednek. A lelki és szellemi nyavalyák e fajta előjelei mutatkoznak Zsilinszky Mihályon. Mint ahogy az állatorvosi szakkönyvek címlapján a rázott ökörre minden betegség rá van rajzolva, ő rajta is minden szellemi fogyatkozás egyszerre üt ki. Mi mindenestre számon tartjuk stb. stb.” Így szól az Alkotmány ma Zsilinszkyról, holnap Bánffyról s tovább... tovább! Úgy hisszük, hogy ezek után belátja mindenki, hogy kik kezdik a felekezeti eskedést.

A kik nem akarnak hinni.

I

Néhány évvel ezelőtt egy hadihajó parancsnoka megbízott, hogy midőn hajójával a földközi tengeren cirkál, egyuttal vizsgálná meg, hogy vajjon egy bizonyos szélességi és hosszúsági fok alatt létezik e valóban egy állítólagos zátony, vagy rejtett szirt. A kapitány egy angol tengerész komolyságával látott a kutatáshoz, de erősen meg volt győződve, hogy a megjelölt helyen semmi afféle állítólagos dolog nem

talata még arra, hogy ily dologban helyesen ítélhesen. A tisztt ezalatt gondosan gyűjtögette a tapasztalatokat és számított. A mint a hajóról távozott, rávette a hadihajó parancsnokságot, hogy egy kis hajót bizzanak vezetésére oly célból, hogy azzal egy második utra induljon az állítólagos szirt felfedezésére. Utját siker koronázta s azon világos okokkal támogatott hírrel jött vissza, hogy a földközi tenger egy bizonyos pontján csakugyan létezik a víz alatt egy veszedelmes szirt. A tengeri hajózás érdekében e helyet a térképen természetesen azonnal meg is jelölték. A

A tél öröme.

létezik. Ezért a vizsgálat csak úgy felületesen folyt s a kapitány azon nyilatkozatával végződött, hogy a kutatásra alkalmul szolgáló hír teljesen téves és csak csalódáson vagy hazugságon alapszik. Más véleményben volt egy hajótiszt, aki mindent pontosan számítani és alaposan megfigyelni szokott s meg volt fölöle győződve, miszerint egy gondosabb és huzamosabb kutatás egészen más eredményre vezetett volna. De a kapitány minden felhozott érveit azon nyilatkozáttal utasította vissza, hogy neki nincs elég tapaszt

alatt pedig sikeres szolgálata jutalmul előléptették. Midőn a kapitány ezt később meghallotta, igen felháborodott és azt állította, hogy a tengerésztiszt a felfedezést csak úgy kóholta, azért, hogy előléptessék. „Ha én egyszer — mondá — valaha azon helyre jutok, e hol az a szirt a térképen meg van jelölve és hajómmal sértetlenül keresztül nem megyek rajta, tartanak hazugnak s ne legyek tengerész soha”.

Két év múlva néhány állami hivatalnokot kellett hajójával Nápolyba szállítania. Egy őszi nap délután-

ján, midőn a hajó éppen északkeleti irányt vett, fenyegető sötét felhők tornyosultak az égen s oly vihar kerekedett, hogy a hajót nagy veszély fenyegette. Elközelgett az éjszaka a kapitány aggó tekintettel járt fel s alá a fedélzeten; a kormányossal tanácskozott, aki okos taaeszlatatai folytán jó tanácsokkal szolgált. A lámpa fényénél éppen a térképen vizsgálódtak, midőn a kormányos azon helyre mutatott, melyen haladtak; felkiáltott: „Ide nézzen kapitány ur!” — ez az ujonnan felfedezett veszedelmes hely volt, a térképen „rejtett szirt” név alatt megjelölve. A kapitány visszaemlékezett előbbi nyilatkozatára, iszonyú düh fogta el s elkezdte a tengerésztisztet ócsárolni, ismételte azon elébbi határozatot, hogy egyenesen a hajó erre a helyen s a felfedezést üres koholmánynak nyilatkoztatta,

A hajó tova röppelt a hömpölygő hullámon, a kapitány lement vendégeihez a hajóterembe, hogy elbeszélje nekik a szirttről szóló regét s gondolá, hogy a hazug tengerésztiszt kontójára jól megnevezteti őket. „Öt perc múlva — mondá nevetve órájára tekintve — öt perc múlva túl leszünk a veszedelmes helyen.” — Csakhogy a társaságot éppen nem látszott megörvendeztetni e hír. Borzalom némitotta el az urakat, míg a kapitány kedélyesen fecsegett. Egy kis szünet állott be s arra egy gyenge lökés következett, melyet ropogás és recsegés követett, az egész hajó megrendült, beszakadt a hajóborda s a víz ömlött a hajóba. A hajó megfeneklett s egy pillanat alatt rommá változott. Az arborc a hajófedélzetre zuhant s a szerencsétlenül járt hajó épen maradt részei a tűz fenyegette megemésztéssel. Kétségbeesett erőfeszítéssel megtettek mindent az utasok megmentésére. Leemelték a mentőcsónakokat s az utasokat s a hajó összes személyzetét leeresztették és nagy fáradsággal meg is mentették, kivéven néhány részeg matrózt a hajófenéken és a kapitányt, aki nem akarta túlélni ostoba vakmerőségét. Az utolsó, a mit a szerencsétlen emberből látni lehetett, fehér alakja volt, amint fedetlen fővel egy ingben a hajóból kitekintett, míg a tenger hullámai minden percben elnyeléssel fenyegette.

Ő ezt nem akarta hinni. Rendelkezésére állottak az eszközök, hogy kipuhatolja az igazságot; hallotta mások éveit, valamint értesült később a felfedezésről; szóval, elég bizonyíték állott rendelkezésére, amelyek bőven elegendők voltak arra néve, hogy egy élőlénytől ment embert meggyőzzenek, és eléggé meggyőzhetőek volna a kapitányt is; csakhogy ő nem akarta hinni. A kapitány története nem ismétlődik e számtalan különféle alkban az életben. Sokan nem akarnak a bölcsőbbek tanácsaira hallgatni, mert egyáltalában nem akarják hinni, hogy náluknál okosabb emberek is volnának: meg vannak a maguk rögeszméi s bármily alaptalanok legyenek is azok, semmi módon nem engedik fejökből kivenni azokat; rohannak saját vesztökre. Valami téves nézet álta-

engedik magukat megvakítani, melyeket vagy maguk alkottak maguknak, vagy másoktól sajátítottak el, míg az igazságot ha másoktól hallják, csalásnak s tévesnek nyilvánítják. Figyelmeztetnek például valakit, hogy kerüljön egy bizonyos dolgot, mely őt biztosan romlásba veszi; biztosítják, hogy előtte ama veszedelmes szirt: de ő nem akarja ezt elhinni, utját vább folytatja, míg egy homályos pillanatban hajótörést szenvedni kénytelen.

Egyházi életünkben terjesszük a felnőttek igazi konfirmálása eszméjét, mert a legtöbb ember konfirmációja oly felületes volt gyermekkorában, hogy nagy korában aztán sehogysen tud eligazodni.

Isten igéje.

Immánuel, azaz: Velünk az Isten.

„Aki engemet lát, látja az Atyát!” János XIV. 9.

Ezek a szók az Úr Jézus szájából származtak, és nincsenek több olyan szavak, mint az ő szavai. Azok beleégetődtek a lélekbe, mert mennyei tűz van bennük. Mondattak bölcs beszédek Krisztus népe által is, mert a legfényesebb elmék és a leghatalmasabb ékesszólás szenteltettek szolgálatra; de „Soha ember úgy nem szólott mint ez az ember”. Valamint igaz, hogy tanulhatunk Istenről munkáiból is; és a mint szemléljük a magasan függő szirtet, az eget érő hegyeket, vagy a megmérhetetlen óceánt, a legmélyebb álmélkodás érzései hatnak át bennünket; felkiáltunk: „Nagy és véghetetlen az Isten!” és a kiáltás felhang az egekbe és visszhangzik világról világra véghetetlen területen.

De a természet, egész temérdekségében nem szól egy szót sem arról, amit mi, mint bűnösök legjobban kívánunk hallani, t. i. a „Kegyelem”-ről. A megbocsátás egyetlen suttogása sem hat hozzánk a felettünk levő műveinek egyikétől sem. A mindenhatósággal teljes nagy Istennek gondolata megfélemlit bennünket. A nagy, véghetetlen, mindent átható Szellemet nem foghatjuk fel. A hozzá közeledés gondolata visszariaszt inkább, mint vonz. „Megemlékezém Istenről és megháborodám.”

De mikor Isten jön közel hozzánk emberi testben, mikor Isten közeledik hozzám magamhoz hasonló ember személyében, mikor hallok Istent szólni hozzám emberi ajkakkal, nyájasan nézve rám emberi szemekkel, hullatva hitványságomon, emberi könyeket, fakadva felettem emberi zokogásra, — amikor szól hozzám szereteről kegyelemről s szerelmes család-

jába való befogadásról, az Istentől való bűnös rettegés elmúlik és teljes szeretet, mely kirekeszti a rettegést, foglalja el helyét. Im ez az, amit látunk az Isten-emberben, a testben megjelent Istenben.

Tegyük fel, hogy bemennél egy ismerősöd házába s látnád kis gyermekeit örvendezni élvezve a jelent olyan boldogan, amint azt csak a gyermek tudja; egyetlen felhő sincs derült homlokukon, nincs bánatnak még árnyéka sem arcaikon. Megállsz és csodálsz a kedves látványt, mikor egyszerre ezen gyermekek atyjok közeledtét veszik észre s egy pillanat alatt az egész jelenet megváltozik. A gyermekek rettegve néznek körül, a csak imént örömtől piros arcok most félelemtől halványak, mindnyájan sietnek elrejtőzni atyjok elől, mint az idegenkedés és rettegés tárgyától. Ilyen látványnak lévén tanúja, tudnád, hogy két eshetőség közül csak egy foroghat fenn: vagy az atya zarnok, s gyermekeivel rosszul szokott bánni, vagy pedig a gyermekek tudják, hogy távollétében rosszat cselekedtek s azért félnek tekintésétől.

Miért retteg a bűnös Istentől annyira, hogy őrizkedik még gondolni is Teremtőjére, mintegy összegére mindannak, ami komor és visszataszító. Miért retteg az Isten előtt való megjelenésnek és az Atyához olyan közel való létének még gondolatától is, amely közel a halál viszi hozzá? Az nem lehet azért, hogy Isten valaha valami rosszat tett vele, mert az a kéz, melytől retteg, azzal foglalkozott, hogy áldásokat hintett ösvényére, s annak a kéznek minden mozdulata hívta őt közel. A hang, melyet fél hallani, a szeretet édes zengésű hangja, mely a halálra vivő széles úton hangzott utána, mondván: „Térjete meg, miért halnátok meg?” Miért tehát ez a rabszolgai rettegés az Isten gondolatánál? Miért ez az ellenszenv és idegekedés? Azért van ez, mert a lélek ismeri bűnét, s tudja, hogy vétkeken a lázadás zászlaját emelte föl legjobb barátja ellen. Azért van, mert a büntudat Istent, mint a haragos Istenét képzei maga elé, kinek bosszúálló uyila készül lesjtani jzbbjából a bűnös megsemmisítésére.

Már az ember sem Istent nem szeretheti, sem boldogságának nem örvendhet, míg ez az érzés ki nem oltatik és míg a Jehovában való teljes bizalom helyre nem áll.

Ezen állítást igazolva látjuk első s üleinknél. Mindaddig, míg Isten szeretetében hitték, szentek és boldogak valának; ellenben abban a piláratban, melyben a sátán hazugságának hitték, ki azt tanította nekik, hogy önző, — hogy valamit visszatartott tőlük, ami igazi jó lett volna rájuk nézve, s annak az oka, hogy ez vissza tartott tőlük, az volt, nehogy annyit tudjanak, mint ő, — abban a percben, melyben ezt a hazugságot elhitték, elestek s az Istentől való bűnös félelem foglalta el a bizalom és szeretet helyét.

Ugyanazok a lények, kik csak néhány perccel

előbbi szeretetök és örömök énekét hallatták s a mennyfenséges énekével bájos összhangot alkottak, most rettegve futnak el az Úr szavától s elrejtőzni próbálnak a kert fái között. Miért oly boldogtalan most Ádám? Még nincs változás környezetében. A gyümölcsök csak olyan jó ízűek, a virágok csak oly illatosak, a lég csak oly balzsamos, a madarak éneke ép oly édes, mint valaha. Teste még a paradicsomban van, de lelkében megkezdődtek a pokol harcai, — világos bizonyosága annak, hogy semmi külső javak nem tehetik az embert boldoggá, míg lelke távol van a minden jók kútfejétől.

Immanuelben (Isten velünk) látjuk a Sátán hazugságát teljesen megcáfolva. Látjuk azt az Istent, kit bosszúálló haraggal teljesnek hittünk, közel jönni hozzánk emberi testben, szemében a könyörület könnyeivel s a hívogató szeretet szavaival ajkán. Látjuk, hogy úgy szeretett bennünket Isten, hogy a dicsőség tetőpontján álló trónjáról alászállott s felkeresett bennünket a bűnök hegyein. Látjuk, hogy nem szükség semmit tennünk, hogy Istent szeretetre indítsuk magunk iránt, mert az a szeretet megvolt mindvégig; hogy nem szükség semmit tennünk arra nézve, hogy Istent magunkkal kiengeszteljük, mert ha valaki nem volt igaz, csak jönnie kell és ki kell engesztelődnie az igazzal. Tehát Isten Krisztusban nem önmagát engeszteli ki a világgal, hanem a világot magával.

Egy szóval, látjuk, hogy a mint eltávozott az ember Istentől, hívén a Sátán hazugságában és nem hívén Isten igazságában: úgy vissza kell térnie, hogy ne higgyen a Sátán hazugságában, hanem higgyen Isten igazságában. És valamint elvesztette boldogságát, mikor elveszté Isten önzetlen szeretetében való bizodalját, úgy nem nyerheti vissza boldogságát, míg nem hisz abban a szeretetben, a mit kinyilatkoztatott a Krisztus Jézusban. Meg van írva: „Az Istennel alkudjál meg és légy békeséges”. Es ismét: „Te benned biznak, akik esmérik a te nevedet”. Azaz abban a percben, melyben valóban megismerik Istent, amint az evangéliomban kijelentette magát, abban a percben békeségben vannak vele.

De lehet, hogy az ember tud Istentől és mégsem ismeri őt. Lehet tudós theologus s tudhat ékesen értekezni Isten tulajdonságairól s mindazonáltal az igazi lelki értelemben nem tud róla többet, mint egy hottentotta. Ismerni Istent annyit tesz, mint ismerni őt, mint megbocsátó Atyámat és ilyennek csupán Fia Jézus Krisztus által ismerhetem.

Ezen észrevételek világánál mily fontosnak tűnik fel Krisztus istenségének tana! Tépjétek ki ezt az igazságot a Bibliából s darabokra törtétek az emberiség élet hajóját s az embert nyomorult hajótörött gyanánt hagyjátok az örökkévalóság partjain.

Ez a szegletköve annak a hidnak, mely az emberi kétségbeesés felett átnyulik, vedd ki azt és az

egész alkotmány darabokra hull szét. Ez a legveszedelmesebb tévelygés, mely valaha átka volt világunknak, mert ez a váltságnak, az ember ezen egyedüli reményének gyökerében támadja meg.

Ezért, mikor a hitetlenek le akarták rombolni a keresztyénséget, a legtetszetősebb álarc alatt, Krisztus istenségének letagadásával kezdték. Ha valamely rendelkezési erejű lény el akarná rontani naprendszerünket, nem volna szükség égitestről égitesre mennie, hogy egyiket a másik után elrontsa, csak a napot kellene kűtnie helyéből, s vadul omlanék az egész egy romhamazzá. Így, a keresztyén nevet bitoló emberek elvetették a mi Urunk segítségét s eképpen elvették az egész keresztyén rendszer életét és erejét. De nem csálhatják meg a kegyes lelkeket a holttesttel, az élő helyében. Mikor Krisztusról beszélnek, az nem a Biblia Krisztusa, hanem az ő hiábavaló okoskodásuk által alkotott Krisztus; és bármennyire felmagasztalják is őt, mint jó, erényes embert, a hívő azt mondja: „Elvitték az én uramat és nem tudom hová tették őtet!” (Ján. XX. 13.)

Az Isten-ember könyeiben és szenvedéseiben lásd meg, bűnös, mily nagynak kell veszedelmednek lenni-e. Jézusnak veszélyes állapotod miatt hulló könyei s lelkének súlyos aggodalmi üdvöd felett, mutatják, mily fenyegető veszedelmed. Künn vagy egy gözhajón a tavon, a természetben gyönyörködve, kellemes nyári napon. Nincs egy felhő az égen, sem egy fodor a vizeken. A tó csendes keble visszatükröz mindent, a mi fényes és szép a boltozaton ott fent. Veszélyre gondolni eszedbe sem jut, s bele merülsz az egész látvány édes élvezetébe; a midőn hirtelen rohanni látod a kapitányt a fedélzeten át, alápergő könnyekkel az arcán s nagy izgatottságban; látod a legénységet is izgalomban, s azonnal sejteni kezded, hogy veszélynek kell lenni-e, ha te nem is látod azt.

Ép így, ha látjuk Istent emberi formában sirni és vérzeni a bűnösökért, lennie kell valami rettenetes veszélynek, lennie kell valami mély kárhozatnak, melynek szélén ingadoz lelked! Oh menj azonnal üdvünk injedelméhez és kiálts: „Úram tarts meg, mert elveszek!” S az a kéz, mely a szegek helyét viseli, s mely mégis az a kéz, mely a csillagokat futásokban vezérli, ki fog ragadni a romlásból, s helyet ad szerettei közt a földön, s végre megváltottai közt a mennyben. De gondold meg, hogy ugyanaz a kéz, mely erős a megmentésre, erős az elvesztésre is. Azok, kik egyebeket eltemettek, az ajtó előtt lehetnek, hogy tégedet is kivigyenek. A takács elhagyhatta a szövőszéket, s megszöhetette az utolsó ruhát, melybe hideg tetemedet öltöztetik, s ez éjjel lelked Isten előtt megjelen. Kedves olvasóm, merészelnél-e Krisztus nélkül megállani előtte? Mint emésztő tűz, olyan lenne Isten szent színe bűnös lelkednek.

Kegyesség utja.

Háromszor három dolog.

Három dolgot tarts mindig szem előtt a multból: a gonoszt, amit véghez vittél, a jót, amit megtenni elmulasztottál, az időt, amit elvesztettél.

Három dolgot vess jól elmédbe a jelenből: az elmuló emberélet rövidségét, a nehéz, komoly munkát, mely üdvösségedet megszerezte és az üdvözültek keves számát.

Három dolog van fölötted, melyre folyvást a legkomolyabban kell gondolnod: A mindent látó szem, a mindent halló fül s a kéz, amely mindent intéz, kormányoz.

Az aratásra való gabona bizony sok, de az arató keves. Kérjétek azért, a gabona aratásának Urát, hogy boesássa ki az aratókat az ő gabonájának learatására. Mát. 9, 37, 38.

Egyháztársadalom.

A mi munkáink. A magyar protestáns egyházban teljesítendő egyháztársadalmi munka jelentőségéről már több ízben szólottunk: „evangeliumi alapon szervezni” a gyülekezeti életet, gyönyörű feladat. Erre vonatkozólag hívjuk fel az érdeklődő lelkeket, emlékeztetve mindenkit azokra a mélyen megindító konferenciákra, amelyeket a szeptemberi marosvásárhelyi egyháztársadalmi gyűlések alkalmával a budapesti **Bethánia szövetség** tartott.

Ezért ismerjük meg a Keresztyén Szövetséget.

De hát mik ezek a **keresztyén szövetségek?**

Társaságok, amelyekben a Jézus Krisztus evangéliumát az emberi lélek törvényeinek megfelelő módon igyekeznek megismertetni s megkedveltetni.

A keresztyén szövetségek valósággal az első keresztyén egyház utain járnak, amely minden külső segítség nélkül is oly fenséges eredményeket tudott elérni.

De mit is tett az első keresztyén egyház, amikor valaki zöregedett s bebocsáttatást kért?

Gondosan megvizsgálta az illetőt, azután feltárta előtte az Isten kegyelmének s a Jézus váltságának dicső voltát s csak akkor fogadta keblére a jelentkezőt, amikor ez megismerte a keresztyén igazságokat s azokat a tényeket, melyeket Isten az emberek üdvéért véghez vitt.

A keresztyén szövetségek úgy az újabb és újabb egyház szervezeteknek és az egyleteknek, mint általában azoknak az egyházaknak igyekeznek segítségére jönni, a melyek az evangéliumi igazságokat meg nem tagadták ugyan, de a melyekben a tömegeket az evangéliom ereje

át nem hatja. A keresztyén szövetségek egyfelől azt hangsúlyozzák, hogy a ki igazán keresztyén akar lenni, annak *vennie, alázatosan tanulnia* kell, másfelől azt, hogy a ki jól megismerte a Jézus Krisztust és az ő evangéliumát, annak könnyű lesz magát *határozottan az Úr követésére* elszánnia s az tétlen, hivalkodó szolga nem lehet.

E határozott, bátor, munkás, boldog, élő keresztyénségre, a Jézus által Istennel való őszinte és öntudatos szövetség megkötésére s azáltal az evangéliumi egyházak megújítására törekvés a keresztyén vagy a mint a szintelen és névleges keresztyénségtől való megkülönböztetésül mondani szokták: *élő keresztyén szövetségek* célja. Az érdeklődőknek szívesen szolgálunk bővebb felvilágosításokkal.

A ki keresztyén akar lenni, annak el kell határoznia, hogy mindennap olvassa a Bibliát és mindennap imádkozik. Az imádság lényege az Istennel való közösség és összhang.

Opsosner.

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Heti útmutató a Biblia-olvasáshoz.)

Mózes I. könyve.

1909. JANUÁR 11. Hétfő: A kísértés. I. Mózes 3: 1—11.
 „ 12. Kedd: Hűség. I. Mózes 6: 13—22.
 „ 13. Szerda: Feltétlen engedelmesség. I. Mózes 12: 1—7
 „ 14. Csütörtök: Sodoma. I. Mózes 13: 5—13.
 „ 15. Péntek: Az áldozat. I. Mózes 22: 1—19.
 „ 16. Szombat: Jákob. I. Mózes 28: 10—22.
 „ 17. Vasárnap: Mit tanulhatok. Mózes I. könyvéből. I. Mózes 1: 8, 26—31.

Isten és kicsoda Ő?

Hogyan lehetünk hozzá hasonlóvá?

Karácsonyfa ünnep. A karácsony a szeretet ünnepe. Ezt ünnepelte Maros-Vásárhelyt is az a kis Tanonc otthon, a mely az erd. ref. egyházkerületi értekezlet egyháztársadalmi alkotója címen Maros-Vásárhelyt létesült s ahol a szép ünnepen 14, nagobbára árva gyermeket látott el a szükséges jökökkel az itteni keresztyén szövetségnek szeretete. A Tanonc otthon, melynek fejlesztésén a „Vasárnap” szerkesztősége buzgalkodik, szépen erősödik s gondos felügyelője Konrad György segédelkész.

Komoly kérdés. Egy éltes asszony haldoklott. Közel száz éves volt. Férje, aki a hosszú útát megtette vele, ott állt ágya szélén. Kimerülve a haláltusában, öntudatlanul hanyatlott párnáira az asszony. Egyszerre magához tért Felnyitotta szemeit és így szólt:

— Ugy-e sötét van?

— Igen, lelkem.

— Éjszaka?

— Igen! Éppen éjféli!

— Mind benn vannak a gyermekek?

Legfiatalabb gyermeke is már husz éve a sirban van. De az öreg édesanya újra kezdte élni az életét, ott, ahol egykor a boldogság elhagyta — és a Krisztusban hajtá le fejét kérdezvén: „Mind benn vannak a gyermekek?”

Édes anyák! A tiétek is mind benn vannak? Benn van a János? Nem merült bele az üzletbe, meg az évezetekbe? Benn van az Ilus? Harmattiszta még a szive? Rendben van minden gyerek dolga? Nyugodtan hajthatnád le fejed azonnal?

Mind benn vannak a gyermekek?

Vagy künn csatangolnak a világ vásárain? Árulva drága lelküket, becsületüket...?

Az angoi nép jótékonyága. Az angol népnek egyik főjellemvonása a jótékonyág. Angliában nem az állam segít a szegénységszülte társadalmi bajokon, hanem a szociális élet ápolása a nagyközönség jóindulatára van bízva. Szociális intézmények, mint munkás és balesetbiztosítások Angliában épp oly kevésbé ismeretesek, mint ahogyan más országokban folyton nagyobb számmal keletkeznek. Egyedül az öregek ellátására alakult a közelmúltban egy intézet, az „Old age pen sion”. Annál többre rug az az összeg, amelyet a szigetország lakói nemes és közérdekű célokra nyújtanak. 1908-iki statisztikai kimutatás szerint 707 londoni jótékony-intézet számára 180 millió koronát gyűjtöttek. Ez a rengeteg szám azonban még mindig nem nyújt teljes képet London lakóinak jótékonyágáról. 192 jótékonyági egyesület nem számolt be az adakozásokról. Nem foglaltatik benne a fenti összegben az a 10 millió sem, amit az egyházak részére és magánosok segélyezésére fordítottak jószívű adakozók. Kórházakra süketnémák, vakok és árvák intézetein kívül, három bibliaterjesztő társaságot, 64 belső missziót, 20 külső missziót teljesítő társulatot, 58 nevelő-intézetet, 87 nyugdíjintézetet, aggod menedékhelyét, 38 javító-intézetet tartanak fenn jótékony adományokból.

Világ folyása.

A pusztító öldrengés. Sodoma és Gomorra, a két bibliai város jut eszünkbe, amikor a délolaszországi rettenetes katasztrófa újabb híreit olvassuk. Messina és Reggio di Calabria pusztulása, amely kétszázezer ember halálát jelenti, lángoló betűkkel lesz feljegyezve a világtörténelem lapjain. Intő példaként fog szerepelni mindenkor az ember előtt, jelöl az emberi erő és hatalom végtelen csekély voltának. A tudomány, párosulva a fáradhatatlan munkával, hiába alkot, hiába hajja igájába a természet erőit, leg hatalmasabb alkotásait, évszázadok munkáját egy pillanat alatt romba dönti, semmivé teszi a természet végtelen, megmérhetetlen ereje. A dacos, saját énj nek értékére

büszke ember megtörik a végtelenség erejének sulya alatt, mert látja, látnia kell, hogy az emberi erő és hatalom csak egy csepp a tenger hullámaihoz képest. Megnyilt a föld és magába zárta a kultura összes alkotásait Messinában és Reggióban és elpusztította, miként a bibliai kénköves eső, ezt a két virágzó olasz várost. Kétszázezer emberélet esett áldozatul és akik megmenekültek, földönfutókká lettek. Vajjon nem érzik e ebből a rettenetes katasztrófából az istentagadók és a kételkedők lesújtó cáfolatát azoknak a tanoknak, amelyeket oly fenn htrdnek? Nem érzik-e azt, hogy az ember a természet erőivel való küzdelemre és nem azoknak leigázására hivatott, s nem érzik-e, hogy van egy felsőbb hatalom, amely előtt meghódolni emberi kötelesség, amelyet guny tárgyává tenni nem egyéb hencegésnél? Lehetetlen, hogy csak a mulandóság borus költészetét érintené az a hír, hogy Derigo, Messina agg püspöke, aki csodálatos módon megmenekült, nem mozdul ki romokban heverő rezidenciájából és a vallás vigaszával látja el az inséges népet, pedig a feloszlott holttestek szaga miatt már lélegzeni is alig lehet.

Mi a „Vasárnap“ célja?

A „Vasárnap“ célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és szerető magyar és első sorban derék református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya; a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen,

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra“?

A „Vasárnap“ előfizetési díja egész évre 5 korona, félévre 2 korona 50 fill., negyedévre 1 korona 25 fillér. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap“ kiadóhivatala címére Marosvásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést célszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni. Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elő. A „Vasárnap“ jutányos áron hirdetésüket is elfogad.

Főmunkatársak:

Bedőházi János orsz. képviselő Maros-Vásárhely
Dávid Gyula ref. lelkész Élesd
Dr. Dekáni Kálmán ref. tanár Maros-Vásárhely
Domby Lajos ref. lelkész-esperes Gyula, Békésmegye
Dénes József ref. lelkész M.-Bölkény
Dr. Gidófalvy István kir. közjegyző Kolozsvár
Kenessey Ida Kolozsvár
Király Béla ref. lelkész H.-Bodon

Nyomatott Adi Árpád „Kossuth“ könyvnyomdájában Marosvásárhelyt.

Molnár Imre ref. lelkész Bardóc
Szuhay Benedek ref. lelk. és egyh. m. főjegyző Sajókápolna
Szentmiklóssy József ref. lelkész Rákóczi falva
Dr. Szász Károly árvaszéki bíró Maros-Vásárhely
Hj. Szűcs Károly Matóles. Szathmármegye
Zih Sándorné Berettyó-Ujfalu
Tárkányi György ref. vallástanár Kolozsvár
Trozner Lajos ref. koll. tanár Maros-Vásárhely
S. Váradi Albert ref. theol. Kolozsvár
Uray Sándor ref. felső leányisk. vallástanár Debrecen

Agrár Takarékpénztár Részv.-Társ.

Maros-Vásárhelyt.

Fiók-intézetek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sepsisztgyörgy, Székelykeresztur, Székelyudvarhely.

Befizetett alaptőke: 1500.000 korona

Takarékbetétek: 8 millió korona.

A takarékoságot a lakosság minden rétegében előmozdítandó, amerikai módon **házi takarékperselyeket** izléses, csinos kivitelben, zárva, kulcsok nélkül **ingyen** bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is könnyű módon megtakaríthatók. Ezen házi takarékperselyeknek azon nagy előnyük van, hogy azokból pénzt a mi közbejöttünk nélkül kivenni nem lehet és így a fél annak a kisértésnek hogy a megtakarított pénzt esetleg céltalanul elköltse könnyen ellentállhat.

Ha legalább egy korona a perselyben összegyűl, szíveskedjék intézetünkhöz fáradni, a mikor a megtakarított összeget a perselyből a t. cím jelenlétében kivesszük és a betéti könyvecskéjébe javára írjuk.

A perselyt zárva, kulcsok nélkül visszaadjuk és a pénzgyűjtés újból kezdődik.

Agrár Takarékpénztár r. t.
M.-Vásárhely

